

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1ο

Μετά το Ανατόλια

Ήταν 20 Ιουνίου 1955 και ήμουν ήδη ακαδημαϊκός πολίτης μιας ημέρας. Πολύ σύντομα έπρεπε να πάρω αποφάσεις και να κάνω τις επιλογές μου για το μέλλον. Οι ημέρες της ξενοισιάς και της ανεμελιάς είχαν παρέλθει και μαζί τους τα μαθητικά χρόνια, θεωρητικά, τα καλύτερα στη ζωή μας.

Τόσο ο πατέρας μου Γεώργιος Σιμιτζής, όσο και ο θείος μου Ευριπίδης Γραμμενίδης, ο οποίος είχε μεγάλη επιρροή επάνω του, ήθελαν να «μπω» στη δουλειά που ήταν μεγάλη, ανθηρή και εξελισσόμενη και εξασφάλιζε ένα άνετο μέλλον. Για τον έμπορο της εποχής εκείνης τουλάχιστον, η ένταξη του παιδιού του σε μια έτοιμη επιχείρηση ήταν μια φυσιολογική εξέλιξη. Σήμαινε τη διαδοχή και τη συνέχιση της δουλειάς.

Μια και δεν ήμουν επιμελής μαθητής και με δεδομένο ότι μια κολλεγιακή μόρφωση δεν ήταν ευκαταφρόνητη τα χρόνια εκείνα, δέχθηκα την πρόταση του πατέρα μου και του θείου μου και αποφάσισα να σταδιοδρομήσω ως έμπορος υφασμάτων. Άλλωστε δεν είχα άλλη επιλογή.

Ο πατέρας μου ήταν συνέταιρος με τον κουνιάδο του Ευρυπίδη Γραμμενίδη και τον κουνιάδο του δευτέρου Δημήτριο Μήτσα και συγκροτούσαν την εμπορική εταιρία Ευρ. Γραμμενίδης και Σία Ο.Ε., αρχικώς στην οδό Σολωμού αρ. 10 και αργότερα στην οδό Ερμού αρ. 8. Πολύ σύντομα η επιχείρηση εξελίχθηκε σε Α.Ε.

Ο πατέρας μου για να εξασφαλίσει και να σιγουρέψει την παραμονή μου στην Ελλάδα — υπήρχε τότε η τάση και η συνήθεια «φυγής» των νέων

αποφοίτων του «Ανατόλια» στις ΗΠΑ — και την ένταξή μου στην εταιρία, μου αγόρασε αυτοκίνητο, που μαζί με την προσωπική ψυχαγωγία και διασκέδαση, εξυπηρετούσε και τις ανάγκες της επιχειρήσεως. Την εποχή εκείνη το να διαθέτει αυτοκίνητο ένας εικοσάχρονος νέος δεν ήταν κάτι το συνηθισμένο.

Αν θυμάμαι καλά στον οδό Στρατηγού Καλλάρη, όπου ήταν το σπίτι μας, στάθμευαν τρία αυτοκίνητα. Του Γιώργου Αναγνώστου, με τον οποίο είμασταν συγγάτοιχοι, του Γιάννη Ηλιάδη, εμπόρου χρωμάτων και το δικό μου. Στην οδό Ερμού, όπου ήταν το κατάστημά μας, στο τμήμα που ήταν η πλατεία Χρηματιστηρίου στάθμευαν τρία ή τέσσερα αυτοκίνητα. Του Ευρ. Γραμμενίδη, του Μεν. Βλαχογιάννη, του Σαμ Φλωρεντίν, εμπόρων και το δικό μου.

Ως έμπορος, με τις διαστάσεις που είχε η επιχείρησή μας, ταξίδευα σε πολλά μέρη της Ελλάδος, κυρίως της Βορ. Ελλάδος και γνώρισα τον ε-

Χριστούγεννα 1957 στην Πλατεία Αγ. Σοφίας. Χρήστος Πέγκας, Στράτος Σιμιτζής, Μελ. Αδαμτζίλογλου, Κώστας Τερκενλής, Βαγγ. Πρεβεδουράκης. Απουσιάζουν Λάκης Λαζόπουλος και Ντίνος Μπαλάσης.

μπορικό κόσμο με τον οποίο συνεργαζόμασταν σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. Την εποχή εκείνη το εμπόριο περνούσε περίοδο εντυπωσιακής ακμής και άνθησης. Μετά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον ανταρτοπόλεμο ο κόσμος ήταν κυριολεκτικώς... γυμνός. Είχε ανάγκη απ' όλα τα αγαθά. Όταν παραλαμβάναμε εμπορεύματα απο το τελωνείο στην Ερμού επικρατούσε πανδαιμόνιο. Είκοσι, τριάντα, άλλες φορές περισσότερα κάρρα, εκείνα τα μακριά, έφθναναν το ένα μετά το άλλο, για να ξεφορτώσουν. Είχε «γλύκα» και ενδιαφέρον το εμπόριο εκείνη την εποχή.

Η παρέα μου

Εκείνο τον καιρό, οι στενοί φίλοι, η παρέα μου ήταν ο Κώστας Τερκενλής, συνιδιοκτήτης στο ζαχαροπλαστείο «Μοντέρν» στην οδό Τσιμισκή, εκεί όπου σήμερα είναι η Citibank, ο Βαγγέλης Πρεβεδουράκης, ποτοποιός, ο Μελέτης Αδαμτζίλογλου, έμπορος υφασμάτων, ο Χρήστος Πέγκας, έμπορος πλαστικών, ο Λάκης Λαζόπουλος, δερματέμπορος και ο Κωνσταντίνος Μπαλάσης, τραπεζικός τότε, αργότερα βιομήχανος που

Χρήστος Πέγκας, Λάκης Λαζόπουλος, Στράτος Σιμιτζής με συντροφιά.

*Το κουρείο στην οδό Τσιμισκή. Αλέκος Παπαδόπουλος το αφεντικό,
Αντώνης Φραντζελόπουλος, ο διάδοχος-συνεχιστής.*

μας «άφησε» νέος. Όμως, φίλοι με την ευρεία έννοια του όρου ήταν όσοι σύχναζαν στα στέκια των νέων της οδού Τσιμισκή, το «θρυλικό» γαλακτοζαχαροπλαστέιο «Εκάλη», το ζαχαροπλαστέιο «Πεταλούδα» και το ζαχαροπλαστέιο «Παρισινόν» στη γωνία των οδών Τσιμισκή και Χρυσοστόμου Σμύρνης. Τότε, λίγο – πολύ όλοι όσοι ζούσαν ή εκινούντο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης ήταν είτε γνωστοί είτε γνώριμοι. Μιλάμε για μια Θεσσαλονίκη με τριακόσιες χιλιάδες κατοίκους.

Σημείο αναφοράς και συναντήσεων, μετά τη δουλειά, ήταν πότε το «Μοντέρν» και πότε το πρατήριο της ποτοποιίας Πρεβεδουράκη στον οδό Καρόλου Ντηλ στο ισόγειο του ιδιόκτητου κτιρίου.

Από εκεί ξεκινούσαμε για κάθε είδους εξόρμηση. Σινεμά, ταβέρνα, γλέντι, γήπεδο. Είμασταν αχώριστοι φίλοι. Μαζί «γαμπρίζαμε» μαζί γλεντούσαμε.

Η συνέχεια της ιστορίας. «Κουρείον» Α. Φραντζελόπουλος.

Από τον Κώστα Τερκενλή, εκείνη την εποχή γνώρισα και τον Αντώνη Φραντζελόπουλο που ήταν συνεργάτης στο κουρείο του Αλέκου Παπαδόπουλου, δίπλα ακριβώς στο «Μοντέρν» με έτος ιδρύσεως 1924. Τον Αλέκο Παπαδόπουλο μετά τον θάνατό του, διαδέχθηκε ο Αντώνης Φραντζελόπουλος, ο οποίος τελευταίως μετέφερε το κουρείο στην οδό Πλουτάρχου. Από το κουρείο του Φραντζελόπουλου «πέρασαν» προσωπικότητες της πολιτικής, της τέχνης, της επιστήμης, του αθλητισμού και της δημοσιογραφίας. Τον Αντώνη Φραντζελόπουλο διαδέχθηκε ο γιος του Μάριος. Ένα κουρείο με ιστορία 78 χρόνων, δεν είναι κάτι το συνηθισμένο.

Στο «Μοντέρν» και στου «Πρεβεδουράκη», όταν συναντιόμασταν, συνήθως, «υποκύπταμε στον πειρασμό» και δοκιμάζαμε κάποιο γλυκό, ένα μπισκότο, ένα λικέρ. Τότε της μόδας ήταν το κουαντρώ, το πέπερμιντ, το βερμούτ. Αυτή τη γευσιγνωσία και το «αυτοκέρασμα» η παρέα

Χορός Ανεμώνων στο Μεντιτεροράνεαν. Σμόκιν, παπιγιόν και τα συναφή.

προσφιλώς το ονόμαζε «βανδαλισμούς».

Με τη στράτευσή μας, η παρέα, για ένα διάστημα χώρισε. Ο Ντίνος Μπαλάσης «βρέθηκε» στο Μεγάλο Πεύκο, στα ΛΟΚ ο Κώστας Τερκενλής στην Σπάρτη στο ΣΕΜ, όπως και ο Βαγγέλης Πρεβεδουράκης, ο Μελέτης Αδαμτζίλογλου «βρέθηκε» αποσπασμένος στο Λυκαβητό, στα πυροβολεία, ο Λάκης Λαζόπουλος κατετάγη στην Πολεμική Αεροπορία, τότε Ελληνική Βασιλική Αεροπορία, κατά τα βρετανικά πρότυπα. Όσο για μένα, όταν το «μέσο» που έβαλα να καταταγώ στο Πολεμικό Ναυτικό τότε Βασιλικό Ναυτικό, δεν «απέδωσε», βρέθηκα στο Κέντρο Εκπαιδύσεως Κορίνθου. Οποία απογοήτευση για μένα το ναυτοπρόσκοπο, που ζούσα στην παραλία και αγαπούσα τόσο πολύ τη θάλασσα.

Στην Κόρινθο, με επέλεξαν διερμηνέα – μεταφραστή και έτσι πολύ σύντομα βρέθηκα στη Σχολή Ξένων Γλωσσών Ενόπλων Δυνάμεων, όπου διδάχθηκα την στρατιωτική ορολογία. Μετά τη λήξη των μαθημάτων, τοποθετήθηκα στο Μεταφραστικό Τμήμα του ΓΕΣ, όπου κοντά στους άλλους γλωσσομαθείς γνώρισα και τον Μανώλη Σταματίου, Θεσσαλονικιό, που έμελλε αργότερα να κάνει λαμπρή καριέρα στο Διπλωματικό Σώμα φθάνοντας μέχρι το βαθμό του πρεσβευτή.

*Νεανικές φηγούρες και τσαλίμια μπροστά στο Λευκό Πύργο.
Στο βάθος το Βασιλικό θέατρο.*

Την εποχή εκείνη οι Αθηναίοι και γενικώς αυτοί που κατάγονταν από την λεγόμενη Παλιά Ελλάδα είχαν μια περίεργη ιδέα για τους Θεσσαλονικείς και τους Μακεδόνες γενικότερα. Μας έβλεπαν από ... υποτιμητικά μέχρι και ... περίεργα. Μάλιστα, σε μια περίπτωση συνάδελφος μεταφραστής από τον Χαλκίδα, πίστευε πως η πόλη του ήταν πιο μεγάλη και πιο σημαντική από τη ... Θεσσαλονίκη. Αυτού του είδους τα «κρούσματα» προέρχονταν κυρίως από το πολιτικό προσωπικό του Μεταφραστικού.

Μια νέα προοπτική

Στο ΓΕΣ μια ημέρα συνάντησα τον παλιό απόφοιτο του Ανατόλια Δημήτρη Συρρή, οδοντίατρο, που υπηρετούσε ως διερμηνέας στην Αμερικανική Στρατιωτική Αποστολή. Μου είπε χαρούμενος ότι πήρε μετάθεση για το Οδοντιατρείο Φρουράς Θεσσαλονίκης κι αν με ενδιέφερε να πάρω τη θέση του. Αυτό ήταν. Από τότε άλλαξαν όλα. Οι δεκαοκτώ μήνες που υπηρέτησα στην Αμερικανική Στρατιωτική Αποστολή, μου έδωσαν την ευκαιρία να κάνω μια έντονη πρακτική άσκηση στην αγγλική γλώσσα και να αποκτήσω ενδιαφέρουσες εμπειρίες.

Σε πάρτυ της εποχής. Διακρίνονται από δεξιά Χρήστος Πέγκας, Ενάγ. Πρεβεδουράκης, Ντίνος Μπαλάσης, Μελ. Αδαμτζίλογλου, Κώστας Πολάτ και Κώστας Τερκενλής.

Όσο κι αν φαίνεται υπερβολικό, οι διερμηνείς σε μια εποχή που οι αγγλομαθείς δεν περίσσευαν, επιτελούσαμε ένα σημαντικό έργο και προσφέραμε μια αξιόλογη υπηρεσία στην επικοινωνία και συνεννόηση των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων με τους ομολόγους τους Αμερικανούς.

Μια απρόσμενη επίσκεψη

Μία ημέρα στην Αποστολή ήρθε ο γνωστός Ελληνοαμερικανός παραγωγός του κινηματογράφου Τζέιμς Πάρις για να ζητήσει την μεσολάβηση των αρμοδίων στο ΓΕΣ, ώστε να του διατεθούν Έλληνες στρατιώτες, με το αζημίωτο φυσικά, για να χρησιμοποιηθούν ως κομπάρσοι στην επική ταινία που επρόκειτο να «γυρίσει» με τίτλο «Ο Λέων της Σπάρτης». Η μεσολάβηση απέδωσε και ο Πάρις έλυσε το πρόβλημα των κομπάρσων· η δε ταινία είχε σημαντική εισπρακτική επιτυχία.

Ο Ντουάιτ Αϊζενχάουερ στην Αθήνα

Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας μου στην Αμερικανική Στρατιωτική Αποστολή την Αθήνα επισκέφθηκε ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντουάιτ Αϊζεν-

Σε ταβέρνα. Από αριστερά Ενάγ. Πρεβεδουράκης, Χρήστος Πέγκας, Μελ. Αδαμιτζιλογλου, Κώστας Τερκενλής, Στράτος Σιμιτζής.

χάουερ. Ήταν 14 Δεκεμβρίου 1959. Στους στρατευμένους αλλά και το πολιτικό προσωπικό έδωσαν μια ειδική κάρτα – άδεια, ώστε να έχουμε άνετη πρόσβαση στο χώρο γύρω από την Βουλή, τη στιγμή που ο Αμερικανός Πρόεδρος θα κατέθετε στεφάνι στον Άγνωστο Στρατιώτη. Ήταν και αυτό μια ξεχωριστή εμπειρία για ένα νέο που υπηρετούσε τη θητεία του.

V.I.P.

Μία ημέρα ενώ ήμουν διερμηνέας υπηρεσίας ήρθε ένα υπηρεσιακό τηλεγράφημα – εκ των υστέρων αποδείχθηκε ότι παραλήπτης ήταν η Αμερικανική Πρεσβεία. Το τηλεγράφημα αφορούσε την άφιξη στο λιμάνι του Πειραιά εκατόν πενήντα V.I.Ps και ζητούσε να μεριμνήσουμε για τις μετακινήσεις τους.

Είναι αλήθεια πως πρώτη φορά συναντούσαμε τον όρο αυτό, ενώ ουδείς από τους διερμηνείς ήξερε κάτι περισσότερο. Το «μυστήριο» λύθηκε όταν μας έδωσε την εξήγηση ο Αμερικανός αξιωματικός υπηρεσίας. Very Important Person (V.I.P.). Πολύ σημαντικό πρόσωπο. Ήταν μια ακόμη εμπειρία που απέκτησα ως διερμηνέας. Στη συνέχεια μάθαμε ότι επρόκειτο για Αμερικανούς επιχειρηματίες που είχαν έρθει στην Ελλάδα και ήθε-

λαν κάποιες διευκολύνσεις, για τις οποίες η Αποστολή ήταν αναρμόδια.

Στην Αποστολή γνώρισα και τον πρώτο μαύρο αξιωματικό, ήταν ταγματάρχης, ένα συμπαθητικό άνθρωπο, που κατ' επανάληψιν βοήθησα, όπως στην περίπτωση του Μηχανολογικού στο Χολαργό προκειμένου να πάρει τις πινακίδες για το αυτοκίνητό του.

Συνάδελφοί μου διερμηνείς ήταν ο Αλέξης Ζακυθηνός, που αργότερα έκανε καριέρα στο Διπλωματικό Σώμα και έφθασε μέχρι τον βαθμό του πρεσβευτή — ήταν γιος του καθηγητή της βυζαντινολογίας Διον. Ζακυθηνού —, ο Νίκος Τσώχος, δικηγόρος, ο Τάσος Περπατιδής, ο Ανδρέας Ανδρεαδάκης, ο Δημ. Σταματίνας, ο Λαμπρινόπουλος, ο Ανδρέας Γουρζής. Αυτούς τουλάχιστον μπορώ να θυμηθώ, όπως και την Σόνια Κοκκινιά, γραμματέα του Τμήματός μας, μια όμορφη Αθηναία.

Οι αρχαίες... κολώνες

Στην στράτευση προηγήθηκα από τους στενούς φίλους μου. Έτσι, όταν ήρθαν στην Αθήνα για να παρουσιασθούν στα Κέντρα Εκπαίδευσης, όσο χρόνο είχαν στη διάθεσή τους τον περάσαμε μαζί. Μάλιστα, μία ημέρα πήρα το αυτοκίνητο του εξαδέλφου μου Γραμμένου Γραμμενίδη, και πήγαμε στο Σούνιο, να επισκεφθούμε το Ναό του Ποσειδώνος.

Εκεί, ένα συνεργείο με επικεφαλής αρχαιολόγο, έκανε έργα συντήρησης και αναστήλωσης. Κάποια στιγμή ένας από τη συντροφιά ρώτησε: «Ρε παιδιά, τι κάνουν εδώ;». Και ο Κώστας Τερκενλής που ήταν μεγάλο πειραχτήρι απάντησε αυθόρμητα λέγοντας «Κατασκευάζουν αρχαίες κολώνες», κάτι που προκάλεσε τη δυσφορία του αρχαιολόγου.

Η Αθήνα τότε

Η Αθήνα δεν μου ήταν άγνωστη, όπως συνέβαινε με άλλους. Όμως, χάρη στη στρατιωτική θητεία μου, την έμαθα και την έζησα πολύ καλά.

Η Αθήνα την εποχή εκείνη ήταν όμορφη, γραφική, ευχάριστη και προπαντός ανθρώπινη. Είχε πληθυσμό ένα εκατομμύριο και κάτι. Ούτε κυκλοφοριακό πρόβλημα, ούτε «νέφος», ούτε άναρχη δόμηση. Όλα είχαν ακόμη «μέτρο». Χαιρόσουν να ζεις στην Αθήνα.

Η γραφική Πλάκα δεν είχε ακόμα αλωθεί από τον τουρισμό. Ταβερνάκια και κουτούκια, γνήσια, κιθάρες, κανταδόροι, ρετσίνα αγνή.

Η Αθήνα γενικώς ήταν τότε όπως την αποδίδουν οι καντάδες και τα τραγούδια της εποχής. Ήταν η εποχή που ο τουρισμός μόλις «χτυπούσε» την πόρτα της Αθήνας για να πάρει λίγο αργότερα ένα ξέφρενο ρυθμό.

Χριστούγεννα. Από αριστερά Ευάγ. Πρεβεδουράκης, Ντίνος Μπαλάσης, Χρήστος Πέγκας, Νίκος Καρούδας.

Έτσι, όλα όσα ακολούθησαν προσαρμόστηκαν επάνω στον τουρισμό και τις ανάγκες του.

Πίσω στη Θεσσαλονίκη

Με ευχάριστες αναμνήσεις και πολλές χρήσιμες εμπειρίες, αφού πήρα το απολυτήριό μου από το Λόχο Στρατηγείου του ΓΕΣ, επέστρεψα αυτή τη φορά ως πολίτης. Η ζωή συνεχίσθηκε. Έπεσα με τα μούτρα στη δουλειά, πήρα καινούργιο αυτοκίνητο και ξαναβρέθηκα με τους φίλους μου, που είχαν ήδη επιστρέψει μια και είχαν υπηρετήσει λιγότερο. Νέα ενδιαφέροντα εμφανίσθηκαν στην παρέα. Με πρωτοστάτη τον Λάκη Λαζόπουλο, ασχοληθήκαμε με τα ταχύπλοα σκάφη. Τα εντάξαμε στο τμήμα ταχυπλόων του Ι.Ο.Θ. Σε δεκαπέντε λεπτά είμασταν στην Περαία. Το τα-

Μετέωρα. Από αριστερά Ευάγ. Πρεβεδουράκης, Χρήστος Πέγκας, Δημ. Χαλκιάς, Μελ. Αδαμτζιλογλου.

χύπλό μου το είχα ονομάσει «Κουρσάρο» από το μαύρο χρώμα που είχε το σκαρί του. Δουλειά και διασκέδαση ήταν η φιλοσοφία της παρέας.

Μια ημέρα ο Ι.Ο.Θ. διοργάνωσε αγώνες ταχυπλόων σκαφών στο θαλάσσιο χώρο μπροστά στην παραλία. Πήραμε θέση κοντά στην προβλήτα του λιμανιού, περιμένοντας το σύνθημα της εκκίνησης. Ο «Κουρσάρος» έκανε μια εντυπωσιακή εκκίνηση και μετά από λίγο σταμάτησε. Μηχανική βλάβη. Τότε ήρθε το τρεχαντήρι του Ι.Ο.Θ. για να ρυμουλκήσει τον «Κουρσάρο» στη μαρίνα του Ομίλου. Ο αθεόφοβος καπετάνιος αντί να πλεύσει από τα «ανοιχτά» για να μη μας πάρει είδηση ο κόσμος που ήταν στην παραλία, αυτός κατέβηκε προς την ακτή. Εγώ, εκτός από στενοχωρημένος για το ατύχημα, ήμουν τώρα και αγανακτισμένος γιατί εκεί στην παραλία ανάμεσα στους φίλους μου ήταν και η Τέσα Λεβαντή, με την οποία είχα φιλικό δεσμό.

Αρκετό καιρό αργότερα το μεράκι της παρέας για τα ταχύπλοα σκάφη είχε αρχίσει να μας αφήνει. Αλλά και η παρέα των φίλων, άρχισε να «διαλύεται» σιγά-σιγά γιατί οι περισσότεροι είχαμε παντρευτεί και αντιμετώπιζαμε ακόμη πιο υπεύθυνα τη ζωή. Όμως η φιλία που μας συνέδεε συνέχισε και συνεχίζει να είναι δυνατή.